

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять за I квартал 2024 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті на 2024 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)», затвердженою наказом Міндовкілля від 09.01.2024 № 37.

Моніторинг поверхневих вод проводився на 38 пунктах спостережень, 34 масивах поверхневих вод, що становить 3,3 % від визначених.

Відповідно до Програми та затвердженого графіку відбору проб протягом I кварталу водогосподарськими організаціями семи областей забезпечено відбір 112 проб, що становить 98,2 % до плану. У січні МОЗМ Дніпровських водосховищ не здійснював відбір проб води в р. Прип'ять, м. Чорнобиль та р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять у зв'язку з обмеженим доступом до контрольованих створів.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород у всіх відібраних пробах виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, важких металів.

За результатами аналізів лише у січні 2024 року мало місце перевищення **ЕНЯ_{max}** за вмістом **гептахлору по 8-ми пунктах (норма-0,0003 мкг/дм³):**

- р. Путилівка, 26 км, смт. Цумань – 0,072 мкг/дм³ (у 240,0 раз)
- р. Болдурка, 17 км, с. Лагодів – 0,031 мкг/дм³ (у 103,3 раза)
- р. Прип'ять, 616 км, с. Люб'язь – 0,018 мкг/дм³ (у 60,0 раз)
- р. Стир, 175 км, с. Маюничі – 0,018 мкг/дм³ (у 60,0 раз)
- р. Льва, 100 км, с. Переброди – 0,003 мкг/дм³ (у 10,0 раза)
- р. Ствига, 95 км, с. Познань – 0,001 мкг/дм³ (у 3,3 раза)
- р. Стир, 289 км, а/міст Жидичин-Княгининок – 0,001 мкг/дм³ (у 3,3 раза)
- р. Случ, 6 км, м. Сарни – 0,001 мкг/дм³ (у 3,3 раза)

та нікелю і його сполук по 7-ми пунктах (норма- 34,0 мкг/дм³):

- р. Ствига, 95 км, с. Познань – 131,2 мкг/дм³ (у 3,9 раза)
- р. Стохід, 19 км, смт. Любешів – 95,9 мкг/дм³ (у 2,8 раза)
- р. Устя, 24 км, м. Рівне – 83,6 мкг/дм³ (у 2,5 раза)
- р. Случ, 6 км, м. Сарни – 74,0 мкг/дм³ (у 2,2 раза)
- р. Горинь, смт. Оржів – 69,5 мкг/дм³ (у 2,0 раза)
- р. Хомора, 7 км, м. Понінка – 38,4 мкг/дм³ (у 1,1 раза)
- р. Уборть, 120 км, с. Рудня Хочинська – 37,7 мкг/дм³ (у 1,1 раза).

Крім того у березні в р. Болдурка, 17 км, с. Лагодів зафіксовано перевищення в 1,5 раза ЕНЯ_{max} за вмістом нікелю та його сполук (51,8 мкг/дм³) та виявлена присутність у межах норми флуорантену; тетрахлоретилену, трихлоретилену та важких металів, -нікелю, мишьяку та хрому загального.

В 4-х пунктах моніторингу, розташованих на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення та 6-ти транскордонних водотоках визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод (33 проби/ 660 вимірювань).

Значення більшості показників якості поверхневих вод знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування, за винятком заліза загального та марганцю, що обумовлено впливом болотних вод водозбірного басейну річки Прип'ять та азоту амонійного в р. Хомора, питний в/з м. Полонне.

Аналіз стану МПВ питних водозаборів за фізико-хімічними показниками:
ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
мінімальне значення – 2,09 мгО₂/дм³ в р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;
максимальне значення – зафіксовано перевищення:
- 4,91 мгО₂/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне
- 3,33 мгО₂/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)
мінімальне значення – 25,61 мгО/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне
максимальне значення – 35,96 мгО/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,277 мг/дм³ - р. Уж, питний в/з м. Коростень до 1,360 мг/дм³ - р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 1,113 мг/дм³ -р. Хомора, питний в/з м. Полонне до 4,53 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,030 мг/дм³ -р. Хомора, питний в/з м. Полонне до 0,047 мг/дм³ - р. Случ, питний в/з м. Звягель.
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,017 мг/дм³ - р. Хомора, питний в/з м. Полонне до 0,071 мг/дм³ -р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 222,0 мг/дм³ -р. Уж, питний в/з м. Коростень до 361,0 мг/дм³ -р. Случ, питний в/з м. Звягель.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
- 1,01 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень
- 0,446 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель
- 0,413 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький
- 0,230 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
- 0,115 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень
- 0,093 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель
- 0,047 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне
- 0,040 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький

Транскордонні водотоки:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
мінімальне значення – 1,99 мгО₂/дм³ в р. Стир, с. Зарічне
максимальне значення – 3,20 мгО₂/дм³ в р. Уборть, с. Рудня Хочинська.
- ХСК (норма - 50 мг О/дм³)
мінімальне значення – 24,16 мгО/дм³ в р. Горинь, с. Висоцьк
максимальне значення – 34,56 мгО/дм³ в р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

- амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³):
мінімальне значення – 0,267 мг/дм³ в р. Уборть, с. Рудня Хочинська
максимальне значення – зафіксовано перевищення:
- 0,810 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди
- 0,752 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань

- 0,568 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці
- 0,550 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне
- 0,514 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.

- фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³): в межах від 0,048 мг/дм³ - р. Льва, с. Переброди до 0,110 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк
- нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³): в межах від 1,20 мг/дм³ -р. Ствига, с. Познань до 2,213 мг/дм³ -р. Уборть, с. Рудня Хочинська
- нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³): в межах від 0,028 мг/дм³ -р. Горинь, с. Висоцьк до 0,040 мг/дм³ - р. Льва, с. Переброди та р. Уборть, с. Рудня Хочинська
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 218,0 мг/дм³ -р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 252,0 мг/дм³ -р. Льва, с. Переброди.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³)
  - 1,767 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська
  - 0,175 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці
  - 0,166 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди
  - 0,165 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне
  - 0,163 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань
  - 0,155 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³)
  - 0,234 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився на рівні 7,90-13,20 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну середнього Дніпра за I квартал 2024 року

Моніторинг поверхневих вод у межах області в суббасейні середнього Дніпра БУВР Прип'яті здійснює на 10 пунктах спостережень, 9 МПВ на річках Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша, Возня та Ів'янка.

5-ть пунктів моніторингу розташовані на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин за I квартал 2024 року відібрано 30 проб води, 100% плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

Лабораторією по усіх пробах виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів і важких металів. Як результат у січні в р. Гнилоп'ять, Медведівське вдсх. зафіксовано перевищення в 3,5 раза ЕН_Я_{max} (норма -1,5 мкг/дм³) за вмістом кадмію та його сполук (5,3 мкг/дм³) та в 1,6 раза (норма 34 мкг/дм³) нікелю та його сполук (55,2 мкг/дм³).

У 5-ти питних водозаборах визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод (15 проб/ 300 вимірювань).

Значення більшості показників якості поверхневих вод знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного водокористування, за винятком заліза загального та марганцю по усіх створах та БСК₅ в річках Гнилоп'ять та Возня .

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 31,12 мгО/дм³ -р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова

максимальне значення – 40,36 мгО/дм³ -р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,99 мгО₂/дм³ -р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова

максимальне значення – зафіксовано перевищення:

- 3,84 мгО₂/дм³ -р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів

- 3,12 мгО₂/дм³ -р. Возня, с. Рудня Городищенська

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,260 мг/дм³ -р. Возня, с. Рудня Городищенська до 0,290 мг/дм³ -р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир.

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 2,007 мг/дм³ -р. Возня, с. Рудня Городищенська до 3,737 мг/дм³ -р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,030 мг/дм³ -р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир до 0,065 мг/дм³ -р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,058 мг/дм³ -р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир до 0,105 мг/дм³ -р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 256 мг/дм³ -р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова до 377 мг/дм³ -р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано **перевищення** показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
  - 0,624 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська
  - 0,524 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин
  - 0,354 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир
  - 0,340 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова
  - 0,327 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
  - 0,281 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин
  - 0,201 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська
  - 0,089 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів
  - 0,074 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова
  - 0,072 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився на рівні 12,88-13,47 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davt.gov.ua>, яка вміщує інформацію про:

- водний об'єкт, на якому проводиться моніторинг вод
- показники, за якими проводиться дослідження
- періодичність здійснення вимірювань
- лабораторію, яка здійснює відбір проб та проводить вимірювання.